

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
15 күнүттэй тахсаар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

No. No 119-120
(5630-5631)

1981 с. Алтынны 7 күнэ

Сыгнать
2 жарчи

Художник Э. Снежков: «Тургутурдуч партиш донна норуу туйхарыда! со-
мохолохуудата!» дини поччата. «Палаат» лэаггынство

ССТА фотокрониката.

ДЬОЛ-СОРГУ СОКУОНА

Бүгүн советский дээн дүрүн патристический өрө көтөрүлүүнүн ССРС Конституциянын күчүн багыттайлар. Бу—социалистический түтүл өлкөдө үлү күчтөрдүн, социалистической демократия өрө көтөрүлүүнүн белгидинини.

ССРС сага Конституцнаты — бу ан
дойдуга бастакы нэртүт бүтүүнү госу-
дарствотын Төрүт Согуон, айчылыла,
марксизм - ленинизм үбүлүчүлүк догу-
муона. Кини биниги дойдубут коммунист-
на баран нээр суолугар дьобуннаах исто-
рической карбин кылаабыгы — сай-
дылаах социализм тутулаубутун бигэр-
гөтөр. Төрүт Согуон ССРС общественный
тутулуи уонна коммунисттын бигэргөтөр,
гражданилар бйрааһтырым, коммуларини
уонна абэвинисторин олохтүүр, биниги
обществобуг ииники сайдар суолларын
ыбар, Советский государство үрдүк сы-
лыннан кылаах суох коммунистической
обществонь тутуу буоларын биллэрер.
Кини бары ыстатыйалара советский кини
уйгутуун туфугар, сир үрдүгөр бөдө эй-
кини ахсаабат кыһамчыны кердөрөлөр.

Бийийн сройтумнут үлэйтгээр, совет-
ский поруот бүтүүдүн курдук, СССР
Конституцкатын күнүн СССР XXVI сь-
тин историческый уурактарын элэ-
кнэлээр, үн биирс пилитика баста-
гдын ситийинилэхтик түмүктүүр ий-
дүүдурдах үлэ үөнүтөр көрсөдөр.
Үгүс үлэ коллективтара байлаарик сь-
длаары байлааннарын, социалистическый
эблэнтелистиблэрин болдьбуи инни-
толорбуттарын туһунан рашорхыллар.
Куоталааны инники жүнүтөр Эрилик
Эристин латынан совхонан «ИВСОЛЕС
60 сьдл» номсөмдөстай -иччл бери-
маппыаксытара. Карл Маркс латынан
совхонан Мугудай өтдөлөнгүн сүл-
бүттөр уопна Толей Доринтин сьдлэстир
инишота, «Чурапчы» совхон уопна «Якут-
кнлхөстөр» хөлблүк туталчылар,
с. х. а. ийэлэр.

Оройуон экономикаатын сүүрү салмаатын — тыйа хайнааыстыбыздын үлөйттарин сыйлаах үлөйттарин үүрү уонна эли-халык-тайылы уонна госдарствонун туттарып-тайылы билииннэра айармаллар кыахтан-

малар, түүхчид, хэргүүтнүүд зочин суугчид асардаа согдотонкаалаагийн кирбиндээ муондарижынылар. Предпринимелар, тугар зочин ааччылар тэрэлтэлэр үгсүлэр байдалын быдлаанырдаа ситинин-
дэрингэ тэснэлдээ.

Өд эрээрн бичихх» итгэсгэр уонна нө-
түүгээр өссө даарны суох буолбатахтар.
Общественный сүөһүгэ далай айманы са-
нааба бэлэмнэмгө, сатаан төрүмүгүлэх.
Биллэр ыарахаттардаах кыстык саралы-
на. Уонно эбии сорох хаһайыстыбалар
кыстыгы сөптөөх тэрээһинэ суох көрүстү-
лэр, сүөһүнү холостго киллэринни хоһу-
татан эрэллэр, күбүһүгү ыйдарар үйт бы-
ла түбүгүтүн, ымактар эрлэ үөлүүлэрин
таһаардылар. Нан итгэсгэр түргэнник
туоратыллыах, кыстыкка бэлэмнэнип су-
бу күнүргэ сир элсин ситиһиллэх ту-
таахтар. Сүөһүнү көрүү-хараймы, аһатыа
төрүтүн түбэлтэлимактаах, содогуоша-
ра барар сүөһүлэри эбии үстүү кичэл-
лээхтик тэрийдирэхтөөх. Промышленной
предприятелар, хаһайыстыбаннай тэ-
риллэлэр насныт өттүгэр таһаарылыбыт
хаалымы бу килгэлгэ булгучу сити-
һиллэрэп, хаһайыстыбаннай салы про-
изводство бары көрдөрүүлэригэр тэрээ-
һинээхтик түмүктүү эбэдиһэстөөхтөр.
Дэ өд иһин үлэ коллективны элсин со-
циалистической куоталаһымы сага күүбү-
сүм тэрийдирэхтөөх, дьон дьыл-тахым
лоһутуһун, күрэхтэбон үлээлээһиниэра сити-
һиллэрэхтөөх. Бу күнүрлөөдү үлэ-
хынас бүүс-бууһунууга Улуу Октябрь 64
сыллык достойнайдык көрүү бэлэтинэни
тэрийдирэхтөөх.

Социалистической экономикой ситийн дор улаа уйна идри талынга бйрэн, сийлэнцэргэ уйна дорубуйныг харьцангуй бйрэн, социальн хэлцлийнхэ, үерхэхэ уйна днрэг-уйна бйрэн хүрдүх кийн бйрэнцэргэ уйна конгүдэрин материаллэй төрүүн бгсэлээр. Оттон эд мөлүүнүүлэн советский дьон айар активнэстэрин сийлэнцэргэ, туурүүлбуз уучастахэстэр ашигтнэстэрин үрдэтингэ улахан кнхарты үөсөгтэр, самг кнүүлсү бйрэр. Дьэ онон ССРС Конституцинта коммунизмы сийлэнцэргэ түүхэ сүүлүүлсү.

СОВЕТСКОЙ ОБЩЕСТВО
САЛАЙАР УОННА СУРУН-
НУУР КУУНУНЭН, КИНИ
ПОЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕ-
МАТЫН. ГОСУДАРСТВЕН-
НАЯ УОННА ОБЩЕСТВЕН-
НАЯ ТЭРИТЭЛЭРИН
ЯДРОЛАРЫНАН СОВЕТ-
СКОЙ СОЮЗ КОММУНИС-
ТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯТА
БУОЛАР. ССКП НОРУОТ
ТУНУГАР ТЭРИЛЛЭН ҮЛЭ-
ЛИИР, НОРУОННА СУ-
ЛУУСПАЛЫЙР.

(ССРС Конституция
тыттан).

ҮЛЭЦЭН ВЭЛЭХТЭР

Хайахсыттар
ситиһилэрэ

Эрдэнэ Эрнэгийн аяллын сангаас Хайнах-сантаарын отделение-гийн хамнаах фермдээр нь коллективтар, СССР Конституцитайн хүнүн корсэ социалистическаяй куотатайны ны хактоохуун тайлтай, үзэсэ үүтэй сатинилаллаллар, Киндэр бэлэвэн мыйн 25 хүнүгэр үүтү адовойыны сэллэлэги бэлэвэн 104 тооноос, гүсүдарствога туттарын соруудалын 83 тооноос аһардылар, фуражтай минах ахсытук 1425-тин кг үрүм илгэн хамнаахтар-рып оонугар 1518-тын килограммы матылар

Бу уюмсай сэтгэһингэ куоталаһына кыһа: Магдай комсомольскай-лугат ферма коллективна (старшай райсовет декутата Т. В. Софронова) кырата суох кылааты гыһаларда Магдайдар отделениера бастаһынан бейһаларын сымлаһан иһриһилэрин көтүөлэһиһтирә. Билгин иһиһилэр иһстыр сирдәһигәр—Агас Кулутар нәһән уләләһиһ эһләр.

Л. НАХСЫЛОВА,
совхоз кылабынай
зоотехникта.

Гектарта
121-дун центнер

Н. Н. Новгородов са-
лайар Холтодо хор

ВОРКУТА (Коммунация). Воркута туташ-чылара ирбет токтон са-га микстазери «сери-тин» ылаалар. «Печор-шактоострой» комбинатка сыйны диригик ылаа-рор улакан ылааталар устулунаны сирдурлар. Урут ханык да тутуут-табытаа сурунун да-былла сыйдыбыт пло-щадкада тутуллубут ды-а көлүүнү сүүс дыа-кар-ын ылаалынылат.

ИКУТСКАЯ. Нерюн-
гри — Ачылгыч БАМ сто-
лицата — студенческы
куратору буолла Мах-
на Якутскайдаагы уни-
верситет нэһээнки отде-
лениккаах филиалга абы-
дынна. 50-на тутааччы-
лар, горняктар, тымар-
суол үлэһиттэрэ универ-
ситет инженерия-техни-
скай факультетын кэ-
тэстэн үөрөнөр студента-
рынан буоллудар.

ХАРЬКОВ. Харьковский «Угрозлектромашин» производственный колхоз с южной стороны эзэр сүөһү аһылыгына электрическы бытаргытааччыта көтөх нөмө хаһаадыстыбаларга сүөһүнү уонна көтөрү көрүүнү элпэтэр. Агрегат сөкүүтүдэ бир ии программы сүбүүкүлэ силэ биһ оттон иккэ сөкүүтү

дәдә сәтницә нукурузи
«Ын бытармта»

ВИЛЬЮС. П. Эдука-
ицус аатын холбоуу
оолорго аналлах та-
баардар ассортиментарын
ныһыгы сезонга бары-
тын улартта. Итинни
дьянаарга фирменнай
магаһыиһаарга өргөз
быһасталкытар атыла-
һааччылартай этиһэр
кирбиттэрэ. Литва чы-
чаа промышленноба бы-
һаа оолорго оһолукта-
рын аһара «Ноллиа»
индустрия баһуһаһа.

БАКУ. Баку чугаһы-
гар баар муора кыты-
тынаагы Шихово бөйү-
дөккө энергетиктерге
аналлаах профилакто-
рий-санаторий үлгө ин-
жениринин Доруобуяны
сактоочу санга туу-
тун коруустара муора
адьас кытынагыгар дөң-
дөң табыстылар. Ту-
таачылар килер сылг-
сизрөлөх уулан эмти-
профиликторий кикис у-
чаратын үлгө инж-
ениртерге. Билигин кеб-
хосточчулар, массово-
ны оңороччулар, метро-
ну туттаачылар. Баку
о.д.а. үлгөнтөрө бөйө-
ринер анааллаах доруобу-
яны бөдөртөтөр инжени-
ринер.

(CCTA)

туонкууу үүншэрээнчир
лэре быйыл 50 гектар
нэнгээх бааһыналар
гектардарын ахсын
тан 90-жуу цент
нер үүнүүнү ылаах
сорууттанан үлээбэт
тэртэ. Киинлэр итинир
биндэрин лаппа аһары
түстүлэр — гектар ах
сыттан 120,7 центнер
хортуонкууу ылан со
лоотугулар бары
603,5 тонна «инни
күлүбэ» туттардылар.
Зөөнөр ордук тү
гэй тарааһын сүхтүс
үрдүк өсөрүмтүс аа
хтык Т. Н. Марков
В. Г. Пестерев, Н. П.
Тарабукин үлэстэ
ды.

Идэгийгит авено б
ситийнхүэ — Советсн
Номстудия хүнү
корсо кини чилээн
рин үчүгэй бэхэтэн

М. КОРЯКИН.

Б ы л а а н
к у о һ а р ы л ы н н а

Оройуон кинофидеогордара тоусу мыйдаах быһааһыгарын — 63 тыһ. 700 солк. үбү киллэриэхтээхтэрин — 10 тыһ. 704 солк. хуобардылар. Былаан намыг 384 тыһ. 700 көрөөччү оһуутар 44 тыһ. 433 киһи кинөлэ сыбытта.

Социалистиче с к а
куоталаһыны инник
күнүгүтәр Дирингиздә
(инномеханиктар М.М.
Федосеева, И. И. Ери
меева), Мугудайлаһы
(С. С. Попов, И. В.
Павлова) инноустанов
налар индәләр. Дирин
гиз соруахтарын 100

солкуобайынан, оттон
мугудайдар 908 солк.
эһардылар.

Н. МАКСИМОВ.

Сир быяанын
үрдэтигэ

[illegible]

Холбошук совхозта
байыныларыгар
тың, тонна ноһуом
миллеризхтөөдө 104
тоннаанн аһарылыны
4 тың, гектар ошуга
5251 гектарга мине
ральнай уотурдуу мил
леризхтөө. Онуоха ш
фердар П. И. Ник
тин, В. В. Дьяченко
най, рабочайдар В. И
Пестрыков, Р. С. За
харов, Г. В. Гуля
учүгөй үлэлэрин чо
ботон бодхотхтээс сө
В. ЧИЧГИНАРОВ,
«Сельхозхимия»
холбошук
председатель.

Экономика кэмчилээһиннээх буолуохтаах БИРИЭМЭ МОДЬУЙУУТА

ССКП Кини Комитетин уонна ССРС Министрдарин Советын быһыл от мыйгар ылым-мат «Сырөөой, оттуу-энергетическай уонна да атын материалнай ресурсаары кэмчилээһиннээх уонна табыгастаахтык туһаныга үлэни күүһүрдэр туһунан» уураахтарыгар норуот хаһаайыстыбатыгар баар ресурсаары кэмчилээн туһаны уонна олохтоон бородууксуйаны оҥорон таһаарыны албатан, сырөөну, матырыһааллары, уматыгы итиннээ энергияны норуот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар кэмчиллэр уонна рациональнайдык туһанар үлэни бүтүннүүтүк төрдүттэн тупсарып булгуччу наадалааҕа мыйыллыбыта.

Бары экономическай арытылар көрдөрөлөрүнөн, оройуон совхозтара, тутуу, промышленность итиннээ хааччылар эйгэ тэрилтэлэрэ бэйэлэрин үлэлэригэр билигин даҕаны үгүс итэстэри, хаһаайыстыбаннаа суох быһыылары таһаартылар. Онуе пятилеткада совхозтар бары ночноот-тоохтук үлэлээбиттэрэ. 1975 сылы кытта тэҥнээтэххэ 1980 сылга ночнооту икки төгүл көрүгэ улаатыннарбыттар. Ордук улахан ночноот төрөөү уонна үүтү ылыыга, сөөһү аһылыгы бөлөмнөөһүннээх тахсыбыта. Агардас ааспыт сылга оройуонга 1793 ынах сөөһү, 278 сылгы туһага суох өлөн 631 тонна эт сүтэриллинбэтэ. Итинтэн Нарл Маркс аатынан совхоз 37,4, Субуруускай 35,3, Эрилик Эристин 30,3, «Чурапчы» совхоз 29,1 тыһ. солк. ночноотко тэбиллибиттэрэ. Онуе пятилеткада төрөөү ылым оройуонга 44,1—62,4 бырыһыаннар икки ардыларыгар эрэ халбанабыта. Сорох совхозтар итинтэн да намыһах көрдөрүүлэммиттэрэ. Оттон төрөөү ылым 1 бырыһыан да үрдэппит буоллар 8,5 тонна эт эбэн оҥоһуллуо, 18 тыһ. солк. барыс ылым-мат этэ. Эбэтэр агардас ааспыт сылга былааннаах төрөөү ылбыһыт буоллар, 191 тонна эти ордук оҥорон 39,9 тыһ. солк. барыһы ылбыт буолуо этибит.

Үүтү ылымга уонна гостарствада туттарыыга эмнэ хаһаайыстыбаннаа суох быһыылар таһаарыллаллар. 1980 сылга араас бэрэһөннөлөрүнөн 41 тонна үүт арыс сыахтарынан тутуллубакка тонноруллубутэ, 319 тонна үүт сортовоа суоһунан тутуллубута, бастаан суорталыһан үүт 19 эрө бырыһыана барбыта. Икки кыһаары ситэ туһанматах түмүгөр совхозтар үүт хаһаайыстыбатыттан барыта 749,6 тыһ. солк. ночнооту сүлүттэрэ, ол иһигэр Кара Маркс аатынан совхоз 290,1, Субуруускай 107,8, Эрилик Эристин 237,1, «Чурапчы» совхоз 114,6 тыһ. солк.

СОВХОЗТАР, промышленный предприятия, тутар уонна хааччылар тэрилтэлэр производственной-технической кыамталара сыл ахсын бөдөрүүр. Сылга оройуонга ортотунан 1—1,2 мөлүбүөн солк. сүрүн фондалар эбиллэлэр. Ааспыт пятилетка сылларыгар совхозтар сүрүн средстволара 4,5 мөл. солк. ханнаабыта. «Якутколхозстрой» холбоһун ТМУ-тын, «Сельхозтехника» уонна «Сельхозхимия» холбоһун, да хаһаайыстыбаннаа тэрилтэлэр сүрүн фондалара ордук түргэнник үүнэллэр. Хас биридии үлэһит электрэнергиянан хааччылыыта пятилетка сылларыгар 1,5 төгүл көрүгэ улаатта.

Ол эрээри сүрүн фондалар уонна электрэнергиянан хааччылыы улаатымыларыгар дүөрөлөөхтүк үлэ оҥорумтуота үүнүүтэ кыһаан ситиһиллэбэт. Холобур, 1 солк. сүрүн фондала оҥоһуллар валовой бородууксуна кэмэйэ улаатыахтааҕар аччаан иһэр. Бу көрдөрүү совхозтарга 1975 сылга 43 харчыга тэҥ эбит буоллар, икки 30 харчыга диэри таһаары түстэ. Атын да тэрилтэлэргэ балаһыанньа итинтэн ордуга суох.

Техниканы көрүүгэ-хаарыыга, көдүүстэхтин туһаныга ураты болжото уурулуохтаах. Таһаар таһар автомашиналар сылаары бириэмэлэрин 70 бырыһыана үлээ барарын ситиһээтэх эбит буоллахпыттан, ааспыт сылга оройуонга ити көрдөрүү баар-суога 37,6 бырыһыанга тэҥнээтэ. Саамай ордук техническай хааччылыылаах «Сельхозтехника» холбоһукка автомашиналары туһаныы коэффициентэ 53,4 эрэ бырыһыан. Оттон ити көрдөрүү Нарл Маркс аатынан совхозка 33,3, Субуруускайга 34, Эриликке 41,9, «Чурапчы» совхозка 69,4 бырыһыанга тэҥнээтэ.

Оройуонга баар 329 таһаар таһар автомашиналар үлэһит бириэмэлэрин 70 бырыһыанга тиэрдэрбит буолла 735 тыһ. солк. ночнооту сарбыһах этибит. Холобур, 1980 сылга «Чурапчы»

совхоз Субуруускайдааҕар автомобиль үлэтин хас бири күнүн ахсын 21 солкуобайынан аҕыйады ороскуоттубута. Ити сыһыаннаах «Якутколхозстрой» ТМУ-гар тэҥнээтэххэ 900 солк. райпотребобществотааҕар 1901 солк. ордук барыһа совхоз ылла.

АВТОМАШИНАЛАР кураанах эбэтэр кыра таһаартаах сүүрүүлэрэ таһаарылыа суохтаах. Оттон билиэхэ таһаартаах сылдыгы 40 эрэ бырыһыанга тэҥ. Ол эрээри сорох тэрилтэлэр холобурдара техника күүһүн балаһа көдүүстэхтин туһанар кыах баарын көрдөрөр. Мөдү эргэ техниканын үлэһит лесопункт автомобиль үлээ тахсыта 68 бырыһыан буоларын ситистэ. Манна бири автомобиль сылга ортотунан 97,2 тыһ. тонна-километр оҥордо. 6 автомашина сыл устата 10,4 тыһ. тонна таһаары таста, 6 тонна бензини кээпэлээтэ, тонна-километр себестоимойн 6,4 харчыга тиэрдэ. Оттон Эрилик Эристин аатынан совхоз 19 автомашинанан 16,3 тыһ. тонна эрэ таһаары тээйдэ, 49 тонна бензини аһары ороскуоттаата, тонна-километр себестоимойн 19,4 харчыга тиэрдэ.

Трактордары туһаныы көдүүтэ совхозтарга наһаа намыһах. Пятилетка сылларыгар бири условнай тракторга ороскуот 5,6 бырыһыан улаатта,

оҥоһуллубут эталоннай гектар себестоимойна 1 солк. 61 харчынан үрдээн 7 солк. 2 харчыга тэҥнээтэ. Эска 1980 сыл таһымыттан ити ороскуоту 1 бырыһыан намтаттахха, совхозтар 17,8 тыһ. солк. барыһы ылым этилар.

Уматыгы уонна оттугу туттууга, харыһыга үгүс итэстэрдээхтэр. Холобур, цистерна кырааскаламатарына 10 кубометр байытар сылга 65 кг бензин салгыһына ночноот. Ошон совхозтарга баар цистерналартан 11 тонна уматык итинни сүлүттэ чачы. Оттон заправканын кыраан, венгил тэститигэр сөкүүндэ бири хааптыла түһэр буоллаҕына сылга 1,2 тонна бензини сиргэ тохтор. Азияа хаппактамаат цистерна сууккада 3,5 кг бензини көтүтэр. Ошон сылга ортотунан бензин 5, дизельнай арыы 10 бырыһыана сүтэриллэр. Ону совхозтар 91 тонна бензини, 305 тонна дизельнай арыыны итэстэ отчуоттаабыттан даҕаны көрүүккэ сөн.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯны туһаныы нуормата эмнэ үгүстүк тутуһуллубат. Агардас быһыл алта ыһа 279,1 тыһ. киловатт-чаас электрэнергия аһары ороскуоттанна. Сыл агарытар электрэнергияны ордук ороскуоттааһыттан «Якутсельстрой» мехучастка 2,6, эт-үүт комбината 2,7,

райпотребобщество 5 тыһ. солк. ночнооту сүлүттэр. Итиннээ «энергосбыт» истарааныгар быраабын туһаныта буоллар, ороскуот 5 төгүл улаатыахтаах этэ. Итиннээ совхозтар уонна тэрилтэлэр салаааччылары итиннээ учуоттуох, электрэнергияны туһаныыны бэрээдэктээх тустаахтар.

Ааспыт сылга оройуонга 84,6 тыһ. кубометр мас оттука туһанылына. Кыах баарын үрдүнэн совхозтар уонна тэрилтэлэр таас чоһуунан оттукууга киирүүлэрэ олус бытаан. Бири тоннаах 4 кубометр маһы солбууларын учуоттаахха, холобур, сорох дьэни итинтэн кинесет сылга 1600 солк. кэмчилээтэ. Итиннээ оройуон үрдүнэн түмнэххэ, баһархай бөдөн сыһытара таһаар чачы.

Ошон баар материалнай-технической ресурсаары, кыамталары мунутуурдук туһаныы, производствода баар көтүүтүлэри, хаһаайыстыбаннаа суох быһыылары утары охсуһуу билиги улахан суолталаах сорулутууна буолар. Аһаар ороскуотуунан алдох бородууксуйаны оҥоруу, кэмчилээһин уонна харыстаннаах буолуу режимин тутуһуу, бородууксуу себестоимойн намтатыы — барыстаахтык үлэлээһини мектиилэрэ.

ССКП XXVI съезигэр Кини Комитет Отчуотунан дакылаатыгар партия экономической политикатын сүннүүнэн общественнай баайга-дуолга хаһаайыныны сыһыаннаһыны, билиэхэ туох баарын барытын толору, табыгастаахтык туһаныыны сатааһын буолара тоһоҕоһоон болжотаммыта. Үлэ коллективтарын болжот-толору, инициативалары итиннээх туһуланнахтыах. Итиннээх, съезиэ этилэбитин курдук, техническай политика да, капиталы угуу политика да, плановай, отчуоттуур көрдөрүүлэр системалара да туһуланнах тустаахтар. Быһата, экономиканы кэмчилээһиннээх буолуохтаах. Бириэмэ модьуйуута итинник.

П. КИРИЛЛИН, райплан председателя.

Оренибургскай уобалас. Быһылгы сезонга «Полевой» совхоз күнүгэ ортотунан тоһка 20—25 тыһыанча центнер бурдугу күүһүтэ. Бириэмэни кэмчиллэргэ, хаачысытаны тупсарга рационализатордар көмөлөспүттэрэ. Тоһка 300 тонна итэстэх бурдугу нуннааччыны туруорбуттара Ошон улахан үйүктээх массыналары арыах мүнүүтэ иһинэн бурдугунан толорор буолбуттара. Итиннээ таһынан иһэн-нуон принциптери тутталлар.

Снимокка: кини итэстэх принципте тизини түтөнө.

Ал. Поддубнай фотота, ССТА фотохрониката

7

Былаас органнара норуот маассаларын кытары сибээстэрэ — советскай тутул күүһүн уонна олоххо дьобуруун төрүтэ. Ол, билиги норуоттун политическай өтүүнэн ситиһтэ-хотуута үүннэ иһэри көрдөрөн, халбаҥа суох кэҥир уонна бөдөрүүр. Күннүк 15 сылга Советтар агардас бастааһынай общественнай активтара 10 мөлүбүөн иһинэн үүннэ уонна билигин 30 мөлүбүөнтөн таһыста. Ону таһынан Советтар контуруоллуур функциялаары олоххо киллэрингэ народнай контуруол 760 тыһыанча группалара уонна 500 тыһыанча таһаар постара көмөлөһөллөр. Күннүк 10 мөлүбүөн кэҥир кинини холбуудлар. Оттон бэйэлэрин советскай органнар үлэлэригэр сыһыаннаах сүрүн тарынан, этилэринэн, критическай бэлэтээһиннээхтэринэн, государственной дьаалаларыгар кылааттарын төрүтэн государство дьаалаларыгар кылааттарын, хайдах көлөөх элбэх граждандар киллэрэллэри, хайдах курдук элбэхтэр ити боппууостары бэлэеккэ, үлэ-күрдүк аһахтаргыгар, таа сирдэринээһин түмсүү-һиттэр мунньахтарыгар, таа сирдэринээһин түмсүү-һиттэр мунньахтарыгар мунньахтарыгар көтөбөл-лөрүйү.

Советскай демократизм олоххо көстүүтэ итинник. Кини салгыы дьирингээһинэ үлэһиттэр араас маассабай тэрилтэлэрин үлэлэрэ-хамнастара күүһүрэн иһиниттэрэ эмнэ көстөр. Саҥа Конституция билиги демократизмга сайдыытыгар иһиннэр толоруохтаах оруолларын биллэрдик үрдэтэр.

8

Общественнай тэрилтэлэргэ законодательнай көмүлээһиннээх быраап бэрэллээ, иһиннэр араас государственнай акталары дүүллээһингэ уонна ылым-мат кыттар кини кыахтаахтар. Билиги предприятияларбытыгар салалта 70-тан таһа функцияларын администрация профсоюзнай комитеттарга сөннөһүнэрбэҥкэ быһаарар кыага суох, оттон өсө 20 функция профсоюзтар толору компетенцияларыгар сылдьар. Ыччаты итин, үөрэтин, кини үлэтин уонна олоһун-дьаһадын бары боппууостарын государственнай органнар, комсомол быһаччы кыттымыһынан быһаараллар. Профсоюзтар, комсомол уонна да атын общественнай тэрилтэлэр представителлэрэ үгүс министерстволар уонна ведомстволар коллегияларын састаабыгар киллэриллэллэр. Государственной уонна общественной дьаалалары дүүллээһингэ уонна быһаарыыга улахан бырааптарынан үлэ коллективтара туһаналлар.

ССКП XXVI съезиэ маассабай тэрилтэлэри бэйэлэрин кини бырааптары толору, инициативалаахтык туһаналларыгар, үлэһиттэри производствонь, общественно, государственной салаһыыга активнайдык тардалларыгар ыгырбыта.

ССРС саҥа Конституцията советскай политическай системада ССКП салайар балаһыанньатын бигэрэппитэ. Ити партия билиги норуоттун быһаарыыны механизма бүтүннүүтэ үрдүн көдүүстэхтик

9

үлэлээһинин, үлэһиттэр иһтэрэстэригэр, кымму-низм дьаалатыгар эрэллээхтик сулууспалаһыныын иһин эппэтиннээһин өссө ордук үрдэттэ. Уонна партия ити үрдүк эппэтиннээх тыһынан ситиһиннээхтик үлэһит.

Күннүк кини ССКП КН профсоюзтар, народнай контуруол органнарын, Советтар уонна да атын тэрилтэлэр үлэлэрин тупсарар туһунан, үлэһиттэр суруктары итиннээ сайабыллыһыларын кытары үлэ туһунан, контуруолу уонна толорууну бэрэбэркэлээһини тупсарар туһунан кини уураахтары ылымна. Ити партиянай уураахтар советскай демократия сайдыытын үгүс дьонуннаах туһаайы-ларыгар балаһыанньаны тупсарга көмөлөһүөхтэрэ.

Партия ленинскай нуормаларга уонна принцип-тэргэ тирэһирэр ик олоҕо бэйэтэ — обществода бүтүннүүтүгэр дьылһээх демократизм, сознательнай дьыһыллыһыны итиннээ түмсүүлээх буолуу холобу-ра. Дьэ ол иһин партиянай демократияны кинитин суолугар хас биридин хардыы дойду политическай быһыытыгар-майгытыгар үчүгэй өтүүнэ сайдыыла-лыыр, партия уонна норуот салгыы сомодолоһуу-ларыгар тириэрдэр, советскай норуот былаанна тол-лүттэрин бары өтүүнэ сайыһынарыга көмөлөһөр.

Ю. ВОЛКОВА,

историческай наука кандидата.

«Правда» пресс-бюрога.

Индекс 54907 Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
№№ ЗАКАЗА 119-120. в. Чурапча, ул. Нарын Манаха 19. Тел. 21000

